

**agrupació
excursionista
atalaia**

A.E. TALAIA

FEDERADOS A:

federación catalana de montaña

federación catalana de esquí

comité de exploraciones subterráneas de cataluña

asociación española de camping i caravana

CARRER ANSELM CLAVE, 3 — TELEFON 293 12 57 — VILANOVA I LA GELTRU

CIRCULAR PER ALS SOCIS OCTUBRE DEL 1968

XXVII Campamento Nacional de Alta Montaña

Se ha celebrado desde el 4 al 11 de agosto, el XXVII Campamento Nacional de Alta Montaña, en el Valle de Monastero, organizado por el Club Excursionista de Gracia y bajo el patrocinio de las Federaciones Española y Catalana de Montañismo. Estos Campamentos que periódicamente se vienen realizando en diversas regiones españolas, ha correspondido esta vez a Cataluña, que en el incomparable marco del Pirineo Lerdano y más concretamente en la región del Pallars Sobirá, ha encontrado el escenario idóneo, para esta manifestación a escala nacional.

Se hallaba el Campamento en el Pletiu de Cantals, dentro del citado Valle de Monastero, a 25 minutos del Lago de Sant Maurici, hallándose éste a la vez a 7 Kms. del pueblo de Espot.

El llano donde plantamos las tiendas, a simple vista nos pareció inmejorable, pero el factor atmosférico con el cual no contaba la Organización, nos demostró lo contrario, pues las lluvias que no nos abandonaron en todo el Campamento, saturaron de agua el esponjoso terreno convirtiéndolo en un perfecto "aigua-moll", brotando el agua a cada pisada de nuestras botas. No obstante fue el lugar ideal como base de ascensiones a

las cimas de los contornos como Monastero, Peguera, Fonguero, Subenuix, Morts, Pic y Agulles d'A Mitges, Ratera, Encantats, Roc de l'Estany, etc.

Fue inaugurado el Campamento el día 4 de Agosto a las 6 de la tarde, tras la celebración de la Santa Misa. Al rededor de los mástiles preparados al efecto, nos reunimos los acampados y después de los discursos de rigor fueron izadas las tres banderas representativas: la nacional por el señor González Folliot, vice-presidente de la F.E.M.; la "senyera" regional por el señor Martínez Massó, presidente de la F.C.M.; y la del Club Excursionista de Gracia, por su presidente, señor Lázaro Gabarra. Poco más tarde, se celebraba un improvisado "Foc de Camp", que como actuación más lucida cabe destacar, la de la Coral del C. E. G., que con sus exquisitas voces, nos deleitó, con un corto pero escogido repertorio. A media noche, tras irnos a dormir con una luna espléndida, y prometernolas muy felices, fuimos obsequiados por una fenomenal tormenta, seguida de una niebla que perduró hasta el día siguiente.

El martes, 6 de Agosto, con la sana intención de levantarnos a las 5 de la mañana, tuvimos que quedarnos en las

tiendas, pues otra vez la lluvia y la niebla hicieron de las suyas, no obstante a las 9 el tiempo se aclaró bastante e iniciamos la ascensión a Els Encantats. Al mismo tiempo otro compañero nuestro, junto con unos amigos efectuaban una excursión al Portarro d'Espot y Aigues Torres. En la cima del Encantat Gran, tuvimos el placer de conocer al conocido alpinista italiano Ricardo Cassin. Durante el descanso, en la "tartera" que baja hasta la Valleta Seca el cielo nos deparó una fuerte granizada, que en pocos minutos dejó todo blanco.

Por la tarde pudimos asistir al emotivo acto de colocación de una placa conmemorativa del centenario del ilustre filólogo Pompeu Fabra. Tratándose como se trataba de un acto puramente catalán, pudimos observar como montañeros venidos de otras tierras, escuchaban los discursos con atención digna de encomio. Como confirmación de lo antedicho, poco después dos sacerdotes asturianos concelebraron una misa dedicada a nuestro recordado gramático. Asimismo, pudimos observar la enorme afición de una pareja de canarios, para aprender nuestro idioma, que pronto se vió rodeada de improvisados profesores.

Este mismo día se efectuó un salvamento a cargo de los Grupos de Socorro en Montaña, que rescataron a un montañero madrileño que se fracturó una pierna, siendo atendido por un doctor y los servicios de la Cruz Roja.

Como caso curioso, por la noche no llovió, pero para mantenernos en tensión tronó en la lejanía. El día 7 uno de nuestros compañeros ascendió al Peguera, junto con otros amigos, a pesar del tiempo inseguro que transcurrió entre niebla, llovizna y algo de sol. Otro acto que contribuyó a la fraternidad interregional, fue sin duda, la Reunión de Amistad, que tuvo lugar el día 8, con intercambio de banderines e insignias, todo ello amenizado por unos porrones de vino y unas

pastas que nos ofreció la organización. El día 9, con algunas nieblas en las cumbres, remontando el valle donde se hallaba el Campamento ascendimos al pico de Monestero, junto a unos vascos, y al pico de Peguera con un grupo de canarios.

Descendimos por la región lacustre de Peguera, hasta el Estany Negre, pernociando en el refugio "J. M.ª Blanc". Y por la noche, lo de siempre... truenos, lluvia y relámpagos. A la mañana siguiente, dimos la vuelta hasta el canal de aportación de Sant Maurici, por el cual y a pesar de la niebla, hicimos amplia recolecta de fresas silvestres. Por la noche, hubo "Foc de Camp", con la natural colaboración de espontáneos y la sin par actuación de dos componentes del "Grup de Folk" de Barcelona, que hizo vibrar a los acampados con sus canciones, pero Doña Tormenta, a fin de que no nos fuéramos a dormir muy tarde, se encargó de dispersarnos, cuando mejor lo estábamos pasando.

Por la mañana del día 11, último del Campamento, nos llegamos hasta el Refugio d'A Mitges, con intención de subir a una de las Agullas, pero desistimos, y al poco rato fuimos obsequiados por enésima vez, con un chaparrón. Llegamos al Campamento con el tiempo justo para ver la clausura, y mientras en el comedor se desarrollaba la comida de hermandad, otra vez... lluvia, truenos, y para variar algo de granizo.

Cabe destacar que la Organización tuvo detalles muy bien cuidados, tales como el banderín, muy logrado, así como el estupendo folleto y los mapas que nos entregaron. También fue puesto a la venta, un diario con información de los actos, comentarios y entrevistas. La Compañía Alpina de la Cruz Roja efectuó más de un centenar de asistencias. La cocina merece capítulo aparte, pues vimos en ella el esfuerzo continuado de un grupo de señoras, esposas de directivos, que

sin demasiados medios, con una labor sin pausa, ofrecieron un esmerado servicio de comedor. Del Economato, quizás opinamos que no hubiera de haberse llamado así, pues tal palabra proviene de económico, y pudo comprobar nuestra cartera, que los artículos que allí se expendían no gozaban de tal cualidad, a pesar de ello nos consta que el encare-

cimiento de los víveres fue debido al transporte de los mulos.

Finalmente, desde estas líneas, nuestra más cordial felicitación al equipo de hombres de la organización y al C. E. de Gracia, por su tesón y entrega, para que a pesar de las inclemencias atmosféricas, el campamento fuera un gran éxito.

J. BLANES

Secció de Cultura

CONEGUEM L'IDIOMA

ELS ADJECTIUS QUALIFICATIUS

Cal tenir present que en català, igual que en castellà, hi ha adjetius d'una sola terminació, que no canvien de forma tant si s'apliquen a noms masculins com a noms femenins, i adjetius que tenen una forma pel masculí i una altra pel femení.

Exemples:

home JOVE.— dona JOVE
plat NET.— roba NETA

Generalment, els adjetius d'una i altra terminació es corresponen en català i en castellà. Encara que hi ha algunes excepcions importants com són: VERD, VERDA, TRIST, TRISTA, CORTES, CORTESA, GRIS, GRISA, COMU, COMUNA.

Donat el límitat d'aquest espai, pararem concretament de la nombrosa família dels adjetius acabats en ANT, ENT, (castellà: ANTE, ENTE) ja que aquests són molt sovint matèria d'incorrectes.

Recordem que els adjetius acabats en ANT són invariables tant en una llengua com en l'altra.

Exemples:

Un noi elegant.— Una noia elegant
Hi ha vi abundant.— Una collita abundant
Un home ignorant.— Una dona ignorant
Un color semblant.— Una història semblant
Caragols picants. — Olives picants

Notem que també en castellà són tots d'una sola terminació: **elegante, abundante, ignorant**, etc.

Els acabats en ent són d'una i dues terminacions però en aquest cas els dos idiomes es corresponen totalment, fora de **calent** i **valent**, (que en català tenen dues terminacions, i en castellà una de sola).

Exemples:

Nen content.— Nena contenta
(contento, contenta)

Noi atent.— Noia atenta
(atento, atenta)

Atac cruent.— Lluita cruenta
(cruento, cruenta)

Però són invariables, igual que en castellà:

Home intel.ligent.— Dona intel.ligent
Cas urgent.— Qüestió urgent

Oli bullent.— Aigua bullent

Fet evident.— Cosa evident

Home innocent.— Dona innocent
exigent exigent
prudent prudent

Cal evitar, doncs, aquestes expressions incorrectes que tant enlleixen el vocabulari i que tant sovint sentim: Una dona eleganta i intel.ligenta, una cosa urgenta, una noia innocent. Pensem l'efecte que ens farien aquestes frases en castellà: "Una mujer eleganta e intel.ligenta..." Horrible, oi?

Castells oblidats (7)

El Castell de Ferran

A l'iniciar aquesta sèrie d'articles ho farem esmentat un castell semi-ignorat situat en el terme d'Olèrdola. Fem referència avui a un altre castell —desaparescut i ignorat el seu exacte emplaçament— situat també en el mateix terme. En el segle XI els dominis del castell d'Olèrdola eren molt extensos. Els límits anaven des de Sitges cap a l'Eramprunyà, Ribes, Avinyonet, Els Gorcs (Sant Sebastià), Les Garrigues (Sant Cugat), Torre Dela i Les Clotes (Vilafranca), Santa Margarida (i els Monjos), Canyelles, Cubelles, Cunit i Segur amb tots els territoris que quedaven inclosos dins d'aquestes fronteres. Eren aquells temps en que l'orgullós Mir Geribert es donà a sí mateix el títol de Princep d'Olèrdola, desacatant l'obediència comtal.

Infeudacions i cessions concedides posteriorment a nobles i fundacions monàstiques anaren retallant l'extens domini, conservant però encara avui dia vestigis característics d'aquell pretèrit mosaïc geogràfic. Com ja esmentàrem en una altre ocasió, el vell castell continua essent el centre del terme al qual dóna nom. Els agrupaments que componen el terme són: La Plana Rodona (on radica l'Ajuntament), Moja, Viladellops, Sant Pere Molanta, Ferran, Can Torres, Can Trabal, Carrer de Can Segarra i Cases de la Vall.

L'agregat anomenat Ferran està compost d'unes poques masies agrupades prop i a migdia de la carretera de Vilafranca a Barcelona per l'Ordal. Al Llibre Blanc de Santes Creus hi ha la transcripció d'un document de l'any 1018 en el qual Hug de Cervelló dóna al seu fill: "Bonofilio... la turrem meam que dicitur Ventaiolu... in termini castri Olerdula". Per altra part al Cartoral de Poblet hi veiem un document del 1056 en què a

l'esmentar la Quadra de l'Arboçar, s'indica que a prop d'aquesta hi ha l'alou de "Feran Mistata". Més tard veurem com la Torre de Ventaiols i l'alou de Ferran es complementen i formen una sola cosa.

En el testament de Mir Geribert, publicat a l'any 1060, segons l'Arxiu de la Catedral de Barcelona, dóna a la seva filla Adelaidis la torre de Ventaiols. Amb molta probabilitat es tracta de la mateixa torre el domini de la qual detentava la família Cervelló. Tenint en compte que el document fou redactat el 1054 quan Mir Geribert es consideraba amo absolut d'una bona part del Penedès i no s'havia sotmès encara al comte de Barcelona (acabàtament que es verificà plenament el 1059), podem ben creure que no reconeixeria cap dret dins del seu pretès feude a la família Cervelló, els quals però continuarien essent-ne els propietaris legals, ja que en un document del 1075 el monjo Pere, besnet d'Hug de Cervelló, dóna al monestir de Sant Cugat, per tal de lliurar al seu germà Arbèrti de la presó, el seu alou que té en terme d'Olèrdola en els llocs anomenats "s. Cucufatis de Garrigas", "Ventaiols" i "ipsas Comparatas".

Al "Episcopologio" veiem un testament datat l'any 1085 en què el bisbe Umbert de Cervelló concedeix al seu nebot Guerau, amb la mercè del Bisbe de Girona i l'església de "scti. Petri de Palatio Moranta" els seus alous, terres i vinyes, així com "ipsa torredela" (avui dia Vilafranca), "Ventaiols que en diuen Ferran" amb les seves terres, vinyes i cultius, excepte el mas que fou de "Guadimir Morato". Guerau ho tindrà per a la Santa Creu i Santa Eulàlia de Barcelona. La Seu de Barcelona posseïa l'alou de Palau Moranta per donació del comte Mir segons el testament executat el 966. El Pa-

Iau Moranta o Molanta sembla que estava situat on avui hi ha la rectoria de Sant Pere Molanta. L'església actual substituí una de romànica i al costat de la nova subsistí un edifici molt antic amb grans aracades a l'interior i que fou derrocat en el curs de la guerra civil. En una casual visita que fèrem a aquell lloc per l'octubre de 1966 ens trobàrem que uns dies avans s'havia iniciat l'explanació de l'antic cementiri de Sant Pere Molanta, situat al costat de l'església, trobant-hi dos interessants sarcòfags antropomòrfics de tipus olerdolà. L'actual població de Sant Pere Molanta, situada entre la quasi aïllada església i el caseriu de Ferran, es formà en el curs del passat segle. Els tres nuclis formen pràcticament una sola unitat.

En el Cartoral de Sant Cugat veiem esmentar per primera vegada el castell de Ferran a l'any 1193 en el testament de Guerau Alamany de Cervelló, en el qual en fa donació al seu fill, Guillem de Cervelló, entre altres fortaleses com són el castell de Cervelló, el de Gelida, el de la Granada, el de Vilademager, el de Miralles, el de Roqueta i el d'Aguiló. En el Cartoral de Poblet hi ha el testament de Guillem de la Granada (sots-feudatari de Guillem de Cervelló) datat al 1198 en el qual fa donació al seu nebot Berenguer de Castellet dels seus castells de la Granada i Ferran, amb les seves pertinències. S'esmenta en el document a "Petrum de Ferran" que havia tingut terres a "villa de Lops".

El 1235 és donada sentència pel jutge Ramon del Puig de Vilafranca en un plei que sostenen els Monestirs de Sant Cugat i de Sant Esteve sobre la propietat d'un camp situat entre la "villam s. Cucuphatis de Garricis" i la "turrem que en diuen Malseliga". Dins d'aquests terrenys hi havia el castell de Ferran el qual reclamava el cenobi de Sant Cugat del Vallès com a llegat concedit per Guerau de

Cervelló. Les possessions foren dividides adjudicant a Sant Cugat el "castrum de Ferran". A l'any següent es confirmava aquesta sentència atribuint al monestir vallenc el "Castri de Ferran" el qual novament era reclamat pel cenobi del Gaià.

Fins aquí les notícies documentals sobre l'existència d'aquest castell desaparegut i oblidat. Veiem que en els documents més antics és anomenat més modestament "Torre de Ventaïols". Es opinió nostra de què posteriorment a la torre s'hi afegí una vivenda més o menys fortificada, donant al conjunt el nom de "castell". Creiem que aquesta torre subsistí fins al passat segle, estant situada a l'enforcadura que forma la carretera de Barcelona i el camí que sortint de Ferran i travessada aquesta carretera es dirigeix a Sant Cugat Sesgarrigues. Aquesta construcció era coneguda en els seus últims temps amb el nom de "La Torrota", i així s'anomena encara avui dia la peça de terreny on estava situada. La torre fou desmontada pedra a pedra, i els carreus foren utilitzats per a construir l'actual masia de Can Torrents de Ferran, de tipus basilical on poden admirar-se la ben disposada col·locació de la pedra picada a les façanes principal, posterior i lateral nort.

Pere Giró, de Vilafranca, suggerí en la I Assemblea Comarcal d'Estudiosos que aquesta torre, igualment com la de Les Gunyoles (probablement molt similars) podien molt bé ésser antics monuments sepulcrals romans, per la seva semblança amb altres ja coneguts i identificats.

No s'ha de confondre el desaparegut castell penedèsenc de Ferran amb el seu homònim de la comarca del Tarragonès (situat prop de Tamarit) i del que consta que perteneixia a la Mitra de Tarragona.

J. VIRELLA

Les noies dins

l'Espeleologia

Sempre s'ha dit que les noies son "el sexe débil" del mon i que no poden igualar-se als nois en segons quins treballs, exercicis i violències.

Jo com a noia que soc, reconec totes aquestes debilitats que es produueixen i comprenc molt bé que quan alguna vol fer certa classe d'esport, els mateixos nois que tindrà com a companys, s'esverin una mica i tinguin por de si servirà o no.

L'Espeleologia es un esport, el qual es pot classificar dins dels violents o bé que per fer-lo requereix tenir una resistència física una mica acceptable; clar que tot depen de la fondaria de l'avenc o les dificultats d'una cova, pero generalment, per petit que sigui un avenc, no hi ha ningú que se salvi de baixar i pujar per un electró i, no hem d'enganyar-nos, sempre es una mica cansat.

Pot esser que aquest sigui un dels factors que hagin influit en que les noies que es dedican a fer espeleologia siguin un nombre molt inferior en relació als nois, i que moltes d'elles, després d'haver fet algunes sortides es retirin per trobar que encara que sigui molt bonic i interessant no poden o no volen treballar tant.

Podrien dir que la noia que durant un període d'un any surt cada diumenge i els dies que té lliures a fer espeleologia, acabarà essent una enamorada més d'aquest meravellós esport i que farà tots els possibles per donarlo a coneixer.

Ara bé, encara que sigui violent i que n'hi hagi poques que el practiquin, no vol dir això que les que ho fan perdin llur feminitat. No per dedicar-se a l'espeleologia la noia deixa de ser noia i estic segura que aprén molt, car treballant amb un mon on la majoria son nois, coneix el que es el companyerisme i l'amistat, acaba sabent coneixer el caràcter de les persones llurs reaccions i no deixa de ser per ella una ajuda.

Posaré un exemple: qui més o menys ha participat en una expedició o en un campament. Si tot son nois, quan ja han passat uns dies d'estar sols, els ànims estan una mica exaltats, es diuen paraulotes, es menja malament i sempre surten petites coletes que necessiten d'algu que, sense dir res, freni una mica aquest impulsos tan varonils. Què millor, per això, que tenir una noia en el seu equip? Per respecte a ella els nois no diran el mateix que si estan sols, menjaran a les hores, (si es possible), i amb la seva coqueteria o mà esquerra, sabrà llimar les asprors que en un moment determinat puguin sortir.

En resum, la noia es necessaria dins l'espeleologia. No podrà, potser arribar a esser tan bona espeleòloga com un noi perquè ja entran el factors de força física, molta resistència i tenir aquesta valentia que molta gent denomina "imprudència", pero serà una espeleòloga de cor, i amb l'ajuda de tots els seus companys i treballant bé i amb consciència del que es fa, tota ajuda, per modesta que sigui, es bona.

Així doncs, cal que les noies s'animin, que no pensin amb les dificultats sino sols amb les satisfaccions que podrà tenir, certament moltes, i que es facin i siguin unes bones ESPELEOLOGUES.

MONTSERRAT JARDI

* Extracte de la Revista "ESPELEOLEG" del E.R.E. del C.E.C. número 4, pàgs. 129 i 130.— Desembre del 1967.

NOTA: Amb la reproducció d'aquest article, el Grup Espeleòleg de la nostra Entitat fa un crit a totes aquelles noies de l'Atalaia i simpatitzantes, invitant-les a unir-se a nosaltres i participar en les nostres inquietuts i treballs.

Noticiari

La col·lecció de mineralogia i paleontologia de la vitrina de l'Entitat s'ha vist notablement augmentada gràcies a les aportacions de Pere Rediu, d'una interessant selecció de minerals, de la família Forgas, d'una gran quantitat de fòssils de les zones de Gòsol i l'Espà, i d'en Miquel Fortuny d'unes mostres de pedra tosca procedents dels contorns volcànics d'Olot.

Remerciem als esmentats donadors la seva gentilesa, així mateix com als socis que amb les seves contribucions anteriors feren possible l'inici d'una col·lecció que posa en relleu la dedicació cultural d'un nodrit grup de membres de l'Entitat i simpatitzants de la mateixa.

Naixement

El matrimoni Marcel·lí Ferrer - Margarida Patrerna, han vist complerta la il·lisió del primer fill, un nen, li ha estat imposat el nom de Marcel·lí. Els nostres millors desigs.

Sorteig

En el sorteig corresponent al mes de setembre ha estat premiat el soci Maria Planes i Cendra amb el llibre "Assaigs esèptics", autor Bertrand Rusell.

El soci premiat pot passar a recollir el llibre qualsevol dimarts o dijous de 8 a 10 del vespre; caduca als 60 dies del sorteig.

En cas de no ésser recollit, passarà a formar part de la nostra biblioteca.

Excursions realitzades durant el mes de setembre

Dies 31 - 1

Espeleologia a Roda de Berà i Bonastre (prospecció).

Vocal: A. Bayo. 3 assistents.

Dies 7 - 8

Espeleologia a Roda de Berà i Bonastre.

Vocal: J. Ferrer. 6 assistents.

Dia 15

Sortida de Escalada a la paret de la Talaia.

Vocal: A. Bayo. 3 assistents.

Dies 1 - 15

Excursió al refugi Baldrich.

Vocal: J. Candela. 3 assistents.

Dia 22

Sortida de escalada Vilanova-Sant Pere de Ribes-Penyes de Can Marcé.

Vocal: A. Campillo. 4 assistents.

Dia 22

Travessa Vilanova-Can Ramonet-Atalaia.

Vocal: J. Fusté. 2 assistents.

CAMPAMENT SOCIAL DE TARDOR

II Campament General del Penedès

ERMITA DE NTRA. SRA. DE LURDES

5 i 6 d'octubre del 1968

President: Antoni Llurba, Secretari: Manuel Montoliu, Direcció Circular: Xavier Capdet.

T. G. Vilaseca - Rbla. Caudillo, 41 - Villanueva y Geltrú - 1968